

HABLEÁNY

Hableánymagány

FORGÁCH ANDRÁS

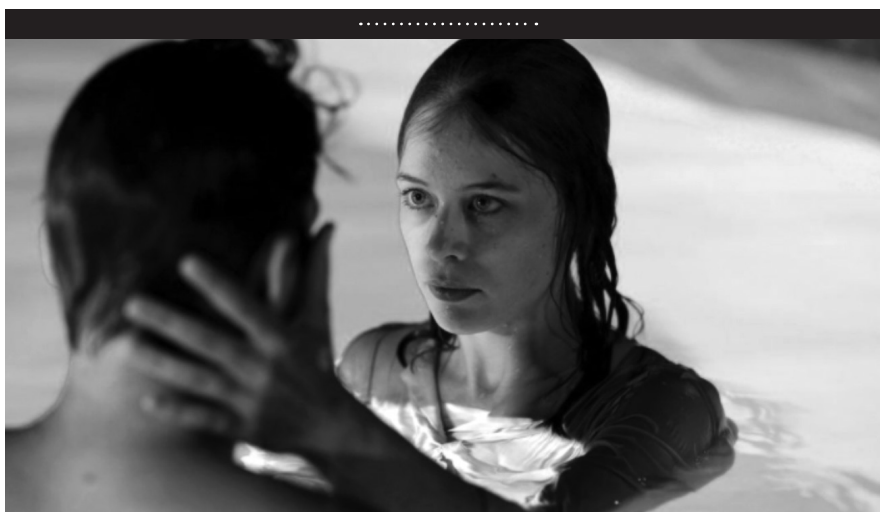
PETZOLD A KORTÁRS BERLINBE HELYEZI ÁT UNDINE MÍTOSZÁT.

A film elején a csinos Undine Wibeau akiről nem sokkal később megtudjuk, hogy talán idegenvezető, talán várostörténész, aki hófehér makettek fölött és színezett falitérképek előtt tart meglepően szellemes előadásokat kultiválódni vágyó, németül értő turistáknak, Berlin születésének, mítoszának, metamorfózisainak tényeiről és rejtelmeiről – egy kávéház teraszán arról értesül, hogy a fiúja szakít vele. „Akkor meg kell ölnöm téged”, mondja erre Undine, nem fenyegetően, nem bosszúvágyón, még csak nem is tragikusan, inkább beletörődő tárgyilagos-sággal. A nő most azonosul a nevével. Christian Petzold kedveli az egyszavas címeket, filmjei is megtévesztően egyszerűek, szinte koppannak, miközben a cselekményben mindig van egy-két igazán előre nem látható kanyar, helyesítés támadás. Undine. Már ebből tudhatjuk, hogy melyik híres, számtalan operából, meséből, rajzfilmből ismert, Paracelsustól származó mítoszból van szó, amit 1811-ben Friedrich

de la Motte Fouqué tett világhíressé. Tehát becsületszóra el kell fogadnunk, hogy ez a várostörténész nem más, mint vizek és hullámok ős ösztönökkel megvert, elementáris leánya. Paula Beer már Petzold előző filmjében, a nagyszerű *Transit*-ban láthattuk, Franz Rogowskival együtt, és a rendezőt az ott ábrázolt be nem teljesült szerelem és vízihalál ösztökélte, hogy olyan történetet találjon, amelyben az álompáros, mintegy természetes folytatásként, újra együtt lehet.

Petzold joggal mondja, hogy a Hableány-mítosz meglehetősen vérszegény, tehát az az ambíció is fűti, hogy a mítoszt bővítsé és gazdagítsa. Undine, ez az ösztönlény, ez a najád, szakszóval élve szilf, csak úgy szerezhet lelket, ha beleszeret egy földi halandó, de ha az illető elhagyja, akkor meg kell őt ölnie. (Andersennél fordítva van, a hableánynak kell meghalnia.) Nevében a Wibeau egy 70-es évekbeli kelet-német sikerdarabra, Az ifjú W. újabb szenvedéseinek társadalomból kiszorult, fia-

„A mocsárra épült Berlin mítosza”
(Franz Rogowski és Paula Beer)

talon elpusztult hőisére utal. Petzold a névadással a mítosz kiterjesztésének szükségességét jelzi, mint ahogyan Undine szakmája révén a kiszáritott mocsárra telepített Berlin mítosza is rákopírozódik a sorsára. Petzold még egy ágyjelenetet is konstruál, amelyben Undine új szerelme, a műveletlen, de tudásvágyó Christoph kérésére – aki természetesen ipari bűvár, miáltal a víz alatti felvételeknek indoka is lesz – felmondja a következő napi idegenvezetés szövegét. És Undine úgy tűnik, lemond arról, hogy az előző fiút meggyilkolja, hiszen akkor örökre vissza kelene térnie elemébe, a vízbe.

A 45. percben kezdődnek a jellegzetes petzoldi csavarok. A két szerelmespár szembetalálkozik egy olyan hídon vagy felüljárón, ahol nem kerülhetik ki egymást. Ezért a vidéki kiküldetésen található Christoph éjjel féltékenyen felhívja Undinét, aki hazudik neki első találkozásukról, hiszen akkor még az exét várta a kávéházban. Undine próbálja visszahívni, de Christoph nem kapcsolható. Kirohan a tóhoz, ahol a fiúnak mérülnie kellene, és ott tudja meg, hogy baleset érte. Rohan a kórházba, ahol az ágy mellett ülő riválisa szorongatja az agyhalott Christoph kezét. És kiderül, hogy a telefonhívás idején Christoph már halott volt. Ezek után Undine a vele kibékülni vágyó exét egy villa fürdőmedencéjében szinte pusztá nézésével, vagyis a mítosz erejével megöli. Viszont a kis bűvárszobrot, amit Christoph aján-dékozott Undinéknak és egyszer eltört és meg is kellett ragasztani, Christoph az örökre eltűnt Undinétől két évvel később kapja vissza, amikor hiábavaló keresések után a teherbe ejtett riválist készül feleségül venni, ám még egyszer lemerül a homályos, hideg vizekbe és mosollyal arcán, kezében a kis szoborral tér vissza a felszínre.

Bár néha irritáltak a kevésbé indokolt fordulatok, s ha volt is már jobb filmje Petzoldnak, az *Undine* egyáltalán nem méltatlan a filmek nagyszerű sorához, szem a láncban.

HABLEÁNY (Undine) – német, 2020. Rendezte és írta: **Christian Petzold**. Kép: **Hans Fromm**. Szereplők: **Paula Beer** (Undine Wibeau), **Franz Rogowski** (Christoph), **Jacob Matschenz** (Johannes), **Maryam Zaree** (Monika), **Anne Ratte-Polle** (Anna). Gyártó: **Schramm Film / Film du Losange / ZDF / Arte France Cinéma**. Forgalmazó: **Cirko Film. Feliratos.** 91 perc.